

Bosna i Hercegovina gradi inkluzivni nadzor nad sigurnošću (BIHOS)

Jačanje demokratskog upravljanja sektorom sigurnosti kroz investicije u kapacitete, jačanje saradnje i promoviranje kulture nadzora u BiH.

Mnogo ruku, malo rezultata: Parlamentarni nadzor nad sektorom sigurnosti u Bosni i Hercegovini

Studija o parlamentarnom nadzoru nad sektorom sigurnosti na državnom i entitetskom nivou u Bosni i Hercegovini na osnovu stajališta praktičara i stručnih (neovisnih) posmatrača procesa u BiH.

Tri nalaza

1. Reforma sektora sigurnosti u Bosni i Hercegovini provedena je prije dvadeset godina, ali je od tada njen razvoj u zastoju, dok su ranija postignuća danas ugrožena zbog slabog upravljanja sektorom sigurnosti.
2. Parlamentarni nadzor nad sektorom sigurnosti u Bosni i Hercegovini otežan je kompliciranim sistemom upravljanja i nedostatkom političke volje, a stiče se utisak da su građani, civilno društvo i Evropska unija sve udaljeniji od zakonodavne vlasti.
3. Zakonodavna tijela u Bosni i Hercegovini mogu se okarakterizirati kao *površna* na državnom nivou; *beznačajna* u Federaciji Bosne i Hercegovine; i *poslušna* u Republici Srpskoj.

Deset preporuka

1. *Evropska unija*, njene države članice i partneri trebali bi posvetiti veću pažnju zakonodavnim tijelima u Bosni i Hercegovini putem ciljanih i uvjetovanih programa podrške, prepoznajući parlamente kao ključnu instituciju u budućim pregovorima o pristupanju EU.
2. *Parlamentarnu skupštinu Bosne i Hercegovine* treba ponukati na definisanje jasnih i konkretnih programskih aktivnosti koje će članove parlamenta, državne službenike u parlamentu i komisije izvući iz njihovih zona komfora.
3. *Parlament Federacije Bosne i Hercegovine* treba poticati da preuzme veću odgovornost kroz podršku zakonodavcima koji su spremni provoditi nadzor.
4. *Narodna skupština Republike Srpske* trebala bi imati kontakt s drugim parlamentima u Bosni i Hercegovini, kao i s parlamentima u Evropi, što bi moglo pomoći u poticanju veće neovisnosti u obavljanju nadzornih funkcija.
5. Izgraditi mrežu izabranih zastupnika i državnih službenika iz parlamenata sa svih nivoa vlasti radi obuke i razmjene iskustava, a koju bi koordinisalo civilno društvo.
6. Osposobiti izabrane zastupnike za nadzor nad budžetom i podržati uspostavu procesa post-zakonodavnog nadzora.
7. Povećati kapacitete državnih službenika u parlamentu za rješavanje hitnih sigurnosnih pitanja, posebno u vezi sa dezinformacijama i cyber sigurnošću.
8. Pomoći u razvoju sistema pravljenja rasporeda za komisije vezane za sigurnost i promovirati korištenje agendi znanja u cilju povećanja stručnosti komisija u oblasti sigurnosti.
9. Organizirati razmjene između državnih službenika u parlamentima u BiH i njihovih kolega u parlamentima država članica EU, usmjerene na nadzor nad sektorom sigurnosti i usklađivanje zakonodavstva s pravnom stečevinom EU.
10. Promovirati inkluziju kroz osiguravanje da komisije za sigurnost blisko sarađuju s uredima za reviziju, Institucijom ombudsmena i institucijama za borbu protiv korupcije, kao i s nevladinim organizacijama, think tankovima i istraživačkim novinarima.

Jedan zaključak

Pravni okvir za nadzor nad sektorom sigurnosti je solidan; i državni i entitetski parlamenti imaju predane državne službenike, a izabrani zastupnici su skloni saradnji – u najkraćem, time se nude prilike za pozitivne promjene prema *aktivnijim*, *odgovornijim* i *neovisnijim* zakonodavnim tijelima i nadzoru nad sektorom sigurnosti.